

Västmanlands läns museum
Kulturmiljö Rapport B
2012:B10

Kungsgården

Montering av ventilationsanläggning

Antikvarisk medverkan

Kungsgården 3
Arboga stadsförsamling
Västmanlands län

Ia Manbo

Kungsgården - montering av ventilationsanläggning

Antikvarisk medverkan

Kungsgården 3
Arboga stadsförsamling
Västmanlands län

Länsmuseets dnr: VLM 120073

Ia Manbo

Utgivning och distribution:
Västmanlands läns museum
Karlskatan 2, 722 14 Västerås
Tel 021-39 32 22
E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

© Västmanlands läns museum 2012

Omslagsfoto: Aktuell byggnad från Stora Torget. Foto: Ia Manbo, VLM, bildnr Vlm_kmvIM-975

Foto: Där inget annat anges är fotografier tagna av Ia Manbo, Västmanlands läns museum.

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet. Ärende nr MS2006/01172.

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-37-1

Inledning

Fastigheten Kungsgården ligger i hjärtat av Arboga stadskärna där bostadshusen i den nordvästra delen gränsar mot Stora torget och magasinet i den södra delen ligger ut mot Arbogaån. Kvarteret har sitt namn efter den kungsgård som fanns på platsen från mitten av 1500-talet och ett hundratal år framåt. Idag finns flera välbevarade stadsbyggnader.¹

Kungsgården förklarades som byggnadsminne 1988 och den ligger även inom riksintresse för kulturmiljövården Arboga U2. Till byggnadsminnet hör skyddsbestämmelser för byggnaderna inom skyddsområdet som skyddar mot rivning, ombyggnad och andra exteriöra förändringar, i skyddsbestämmelse 1 anges ”Byggnaderna på fastigheterna får inte ... till sitt yttre byggas om eller på annat sätt förändras.”²

Ägaren Jan Jonson har ansökt om tillstånd att montera en ventilationsanläggning på byggnaden som vetter mot Kapellgatan. Länsstyrelsen i Västmanlands län beviljade tillstånd i beslut daterat 2011-10-28, dnr 434-4077-11. För antikvarisk medverkan i projektet svarade Västmanlands läns museum genom byggnadsantikvarierna Fredrik Ehlton och Ia Manbo som även sammanställt denna rapport. Åtgärden genomfördes under hösten 2011.

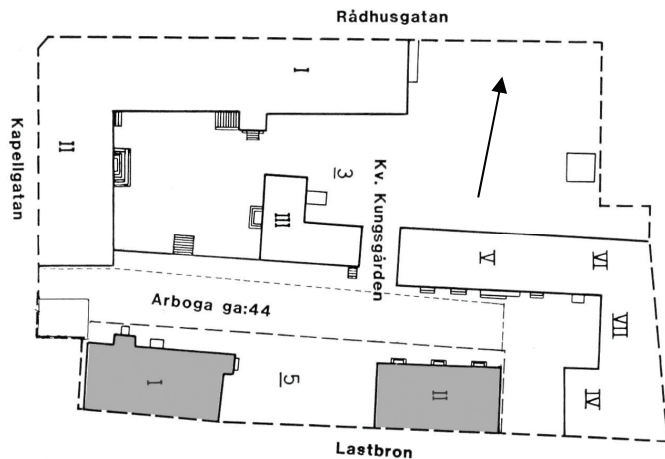
Utdrag ur digitala fastighetskartan 2004, skala 1: 2000. Det aktuella partiet är markerat med en ring.

¹ Västmanlands läns museum. Utlåtande 070525

² Länsstyrelsen i Västmanlands län. Byggnadsminnesbeslut 080703

Beskrivning

Den aktuella byggnaden (II) är belägen i anslutning till Rådhusgatan och Kapellgatan. Den ritades av arkitekt C F Åbom och uppfördes 1878-1879 för Mälarbanken. Byggnaden är uppförd i timmer i en våning med inredd vind under brutet tak. Fasaderna är putsade med klassiserande detaljer och avfärgade i ljus gult. Taket är täckt med tvåkupigt lertegel. I bottenvåningen på den aktuella byggnaden ligger i dagsläget en restaurang, vilket ställer höga krav på ventilation.

Åtgärder

År 2005 installerades en ventilationsanläggning i aktuell byggnad. Av okänd anledning blev fläktinstallationen inte besiktigad, vilket Arboga kommun upplyste fastighetsägaren om i en tjänsteskrivelse daterad 2010-07-21, ärendenummer MI 2010-520. Ny obligatorisk ventilationskontrollbesiktning genomfördes av VP Teknik AB, varvid köksfläktens dåliga funktion bekräftades. VP teknik AB i samverkan med ny sotningsansvarig, Sot & Ventilationstjänst, och VVS-konsult Köping AB kunde konstatera att dragningen i den gamla skorstenen var otät och dessutom felaktig, eftersom kanalen måste vara spolbar. Ny plåtkanal måste således installeras mellan kökskupan och takfläkten. En ny kanal ca 300x600 mm tillverkades hos Bikab AB, som sedan monterades på plats av VP Teknik AB.³ Den nya kanalen drogs parallellt med murstocken från bottenvåningen och genom taket. På en skorsten satt ett fläktdon som återanvändes men flyttades ned i höjd och monterades på den nya kanalen dikt an mot skorstenen i jämnhöjd med denna. Länsstyrelsen satte som villkor för tillståndet att fläktapparat med tillhörande kanal skulle ha en svart ytkulör och inte höjdmässigt fick överstiga skorstenens höjd eller breddmässigt ha ett större mått än skorstenens murbredd. Även infästningar och kablage skulle vara svarta.⁴

Fläktdonet ovanpå skorstenen, före åtgärd. Foto: Fredrik Ehltun, VLM, bildnr Vlm_kmvFE-848 och Vlm_kmvFE-849.

³ Jonson Jan, Tillståndsansökan 2011-09-29

⁴ Länsstyrelsen i Västmanlands län, Tillståndsbeslut 2011-10-28

Fläktdonet bredvid skorstenen, efter åtgärd. Bildnr Vlm_kmvIM-951 och Vlm_kmvIM-976.

Resultat

Det befintliga fläktdonet som återanvändes var tillverkat i galvaniserad stålplåt och kommer att målas svart om 3-5 år. Monteringen av ventilationsanläggningen har skett enligt länsstyrelsens beslut och godkänns ur antikvarisk synvinkel.

Administrativa uppgifter

Västmanlands läns museums dnr: VLM 120073

VO Kulturmiljö; projektnr: 3-10-158

Länsstyrelsen dnr: 432-4077-11

Fastighetsbeteckning: Kungsgården 3

Landskap: Västmanland

Län: Västmanland

Socken: Arboga stadsförsamling

Kommun: Arboga

Ägare-beställare: Jan Jonson
Dickavägen 11
774 97 FORS

Entreprenör: Bikab AB
Gustafsvägen 16
633 46 ESKILSTUNA

VP Teknik AB
Gäddgårdsgatan 3
732 46 ARBOGA

Antikvarisk medverkan: Västmanlands läns museum
Antikvarisk expert
Fredrik Ehlton
Ia Manbo
Karlskatan 2
722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22

– en del av Landstinget Västmanland

Västmanlands läns museum, Karlsgatan 2, 722 14 VÄSTERÅS
Tele: 021-39 32 22 · E-post: lansmuseet@ltv.se
Hemsida: www.vastmanlandslansmuseum.se

ISSN 1651-7342
ISBN 978-91-86511-37-1